

VYSOKÁ PŘEDSTAVITELKA
UNIE PRO ZAHRANIČNÍ
VĚCI A BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKU

V Bruselu dne 4.5.2017
JOIN(2017) 17 final

SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o nových podnětech pro partnerství mezi EU a Afrikou

{SWD(2017) 150 final}
{SWD(2017) 151 final}

Obsah

1. ÚVOD	3
2. MĚNÍCÍ SE PROSTŘEDÍ V AFRICE	3
3. STRATEGICKÉ CÍLE EU	5
4. SILNĚJŠÍ POLITICKÝ VZTAH.....	6
5. PŘEVEDENÍ STRATEGICKÝCH CÍLŮ DO PODOBY OPATŘENÍ.....	6
5.1. Odolnější státy a společnosti	6
A. Předcházení konfliktům, řešení krizí a budování míru.....	7
B. Posílení systémů správy	9
C. Řízení migrace a mobility	12
5.2. Větší počet pracovních míst vyšší kvality, zejména pro mladé lidi	15
A. Přilákat odpovědné a udržitelné investice	15
B. Energie pro Afriku.....	17
C. Transformace afrického zemědělství a zemědělského podnikání a afrického modrého hospodářství včetně rybolovu.....	19
D. Podpora znalostí a dovedností	22

1. ÚVOD

Rok 2017 je pro partnerství mezi Evropou a Afrikou rokem určujícím. V rychle se měnících celosvětových souvislostech zažívá Afrika hluboké hospodářské, politické a společenské změny a její význam pro vnitřní i vnější rozměr bezpečnosti a prosperity Evropy se stává stále zřejmější. Z posílených politických a ekonomických vazeb mohou Evropa i Afrika mnoho získat, ale také ztratit, pokud nebudou jednat.

Pátý summit EU–Afrika, který se má konat v listopadu 2017, poskytuje africkým a evropským čelným představitelům zásadní příležitost reagovat na tyto vyvíjející se souvislosti a proměnit a prohloubit partnerství mezi EU a Afrikou.

V tomto sdělení se navrhuje oživený rámec společné akce, který by EU a její členské státy mohly předložit na summitu a který by se mohl promítnout do plánu na období 2018–2020. Předpokládá silnější, hlubší a dynamičtější strategické partnerství pro větší prosperitu a stabilitu na obou světadílech. Stanoví politické priority a výchozí soubor konkrétních iniciativ na období 2018–2020 a následující roky, které je třeba koordinovat a posílit ve spolupráci s členskými státy EU a dále rozvíjet společně s africkými partnery jako odpověď na program *Agenda 2063*¹, který vypracovala sama Afrika, a na základě *Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky EU*². Věnuje zvláštní pozornost ambicím a potřebám mladých lidí, jejichž zapojení do celkového postupu bude silně podporováno.

Prispívá k probíhajícím úvahám zahájeným společným sdělením *Obnovené partnerství se zeměmi Afriky, Karibiku a Tichomoří*³, které poskytne informace pro jednání, jež budou zahájena v roce 2018 s cílem obnovit dlouhodobé partnerství EU se zeměmi Afriky, Karibiku a Tichomoří, a zejména jeho africký pilíř.

Řídí se mezinárodními rámci, jako je *Agenda 2030 pro udržitelný rozvoj*⁴ OSN, akční program OSN z Addis Abeby (AAAA) pro financování rozvoje⁵ a Pařížská dohoda o změně klimatu⁶. Je v souladu s jinými příslušnými politikami EU⁷.

2. MĚNÍCÍ SE PROSTŘEDÍ V AFRICE

Afrika vystupuje v celé své rozmanitosti na mezinárodní scéně s větší sebedůvěrou, dynamikou a optimismem než kdykoli dříve.

¹ Africká unie (AU), program [Agenda 2063](#), 2015.

² [Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky EU](#), 2016 – dále jen Globální strategie EU.

³ [Společné sdělení Obnovené partnerství se zeměmi Afriky, Karibiku a Tichomoří, JOIN\(2016\) 52 final](#).

⁴ OSN, [Agenda 2030 pro udržitelný rozvoj](#), 2015.

⁵ OSN, [akční program z Addis Abeby](#), 2015.

⁶ OSN, [Pařížská dohoda](#), 2015.

⁷ Ty zahrnují zejména navrhovaný nový Evropský konsenzus o rozvoji, evropskou politiku sousedství, evropský program pro migraci a Vallettský akční plán, akční plán EU pro lidská práva a demokracii, stávající právně závazné dohody o přidružení s různými zeměmi severní Afriky (kromě Libye) a se zeměmi AKT.

Během posledních dvou desetiletí prokázala Afrika působivý hospodářský pokrok. V řadě zemí probíhají pozitivní transformace. Stále větší počet afrických vlád a regionálních organizací se ujímá vedoucí úlohy při řešení bezpečnosti, politických problémů a výzev v oblasti zmírňování chudoby v rámci svých hranic i za nimi a také sehrává aktivnější úlohu při prosazování řádné správy věcí veřejných a právního státu. V mnoha zemích se díky tomu stát a společnost staly odolnějšími, zvýšila se politická účast občanů a posílil se pokrok v oblasti strukturální transformace.

Tyto povzbudivé tendence jsou však často zranitelné a dosud nejsou dostatečně začleňující či udržitelné, aby nabízely lepší vyhlídky velké části obyvatelstva, a zvláště rostoucímu počtu mladých lidí v Africe. Otvírání politického prostoru v některých zemích kontrastuje s regresivními tendencemi v jiných. Řada zemí nebyla schopna se reformovat a zotavit z konfliktu v nezbytné míře či dostatečném tempu, a tak trpí nestabilitou. Mnoho zemí stále čelí vážným omezením udržitelného hospodářského rozvoje a silně závisí na využívání přírodních zdrojů. Celkový hospodářský růst na africkém kontinentu se v současné době ve skutečnosti zpomaluje. Kromě místních faktorů ohrožují regionální stabilitu a udržitelný rozvoj nadnárodní problémy v oblasti bezpečnosti, zejména organizovaná trestná činnost včetně obchodování s lidmi a terorismu. Pokrok je také ohrožen zhoršováním stavu životního prostředí na souši i na moři, následky změny klimatu a výskytem infekčních nemocí, jako je ebola. Vypuknutí hladomoru v Jižním Súdánu, Nigérii a Somálsku zdůrazňuje dopad a vzájemnou provázanost špatné bezpečnostní situace, změny klimatu a nedostatku potravin a vody. Tyto problémy vedly v Africe k nebyvalé úrovni násilného vysídlování obyvatelstva. Podnítily rovněž zvýšenou nelegální migraci, především v rámci Afriky, ale také do Evropy, což následně zvyšuje tlak na politické vedení a systémy správy ve všech dotčených zemích.

Demografická dynamika bude jednou z nejvýznamnějších strukturálních změn ve světě v 21. století. Do roku 2050 bude žít v Africe 2,4 miliardy převážně mladých lidí⁸. To, jak tyto změny budou spravovány z politického a ekonomického hlediska, určí budoucnost kontinentu i širšího prostoru.

Na jedné straně je podle demografických prognóz pro Afriku nepochybné, že je naléhavě nutné vytvořit miliony nových pracovních míst. Podle prognóz⁹ potřebuje subsaharská Afrika vytvořit každý rok až do roku 2035 18 milionů nových pracovních míst, aby absorbovala nové příchozí na trh práce, v porovnání se 3 miliony oficiálních pracovních míst vytvářených v současnosti. Vzhledem k malé velikosti oficiálního sektoru a neexistenci systémů sociální ochrany ve většině zemí se bude navíc většina mladých lidí nadále uchýlovat k neformální ekonomice, včetně samozásobitelského zemědělství, jako ke způsobu přežití.

Na druhé straně nabízí takový růst počtu obyvatel potenciálně značné ekonomické příležitosti. Celková soukromá spotřeba, která roste díky vzkvétající střední třídě¹⁰, má

⁸ OSN, [Perspektivy světového obyvatelstva](#), 2015. Výhled pro Evropu naopak předpokládá, že v roce 2050 klesne počet jejích obyvatel na 500 milionů a podíl starších lidí se bude zvyšovat.

⁹ MMF, [Regional economic outlook \(Regionální ekonomický výhled\)](#), 2015.

¹⁰ AfDB, [Tracking Africa's Progress in Figures \(Sledování pokroku v Africe v číslech\)](#), 2014.

podle odhadů v roce 2025 dosáhnout 2 bilionů EUR ročně¹¹ a očekává se, že společnosti v Africe nabídnou ještě větší trh, přičemž odhadovaná míra výdajů dosáhne do roku 2025 3,3 bilionu EUR ročně.

3. STRATEGICKÉ CÍLE EU

V těchto měnících se globálních souvislostech je jednoznačně ve strategickém zájmu EU prohloubit a přizpůsobit své dlouhodobé partnerství s Afrikou.

EU a Afrika za posledních 10 let již vybudovaly silnější a více politicky orientované partnerství založené na sdílených hodnotách a zájmech zakotvené ve společné strategii EU-Afrika¹². EU jako celek je v současnosti hlavním zahraničním investorem v Africe¹³, jejím hlavním obchodním partnerem¹⁴ a klíčovým zajišťovatelem bezpečnosti¹⁵, jejím hlavním zdrojem finančních prostředků¹⁶ a jejím prvním partnerem v oblasti rozvoje a humanitární pomoci¹⁷. Stále těsnější síť lidských kontaktů a výměn posiluje svazky mezi národy obou kontinentů.

V návaznosti na společnou strategii EU-Afrika by EU měla sledovat tři vzájemně související strategické cíle:

- silnější vzájemné zapojení a posílenou spolupráci na mezinárodní scéně založenou na společných hodnotách a sdílených zájmech, včetně ve dvoustranných vztazích,
- bezpečnost na souši i na moři a boj proti nadnárodním hrozbám jako investici do bezpečnosti na obou kontinentech,
- udržitelný hospodářský rozvoj podporující začlenění v Africe s cílem vytvářet pracovní místa, která kontinent potřebuje, a využít příležitostí, jež se tím nabízí Evropě.

¹¹ McKinsey Global Institute, [Lions on the move II \(Lvi v pohybu II\)](#), 2016.

¹² [Společná strategie EU-Afrika](#), 2007.

¹³ V roce 2015 získala Afrika z EU 32 miliard EUR ve formě přímých zahraničních investic (PZI) (33 % celkových toků PZI do Afriky); v roce 2016 na EU připadlo 33,5 % afrického dovozu a 41 % afrického vývozu. Rovněž EIB poskytuje Africe ročně financování ve výši více než 2 miliardy EUR.

¹⁴ EU nabízí volný přístup na trh EU pro všechny produkty prostřednictvím dohod o hospodářském partnerství a iniciativy „Vše kromě zbraní“ pro nejméně rozvinuté země a pro mnoho produktů podle dohod o volném obchodu s Alžírskem, Egyptem, Marokem a Tuniskem a podle všeobecného systému preferencí Unie.

¹⁵ Prostřednictvím samotného Afrického mírového projektu poskytla EU od roku 2004 financování ve výši přesahující 2 miliardy EUR. EU v současnosti rovněž vyslala do Afriky 7 misí společné bezpečnosti a obranné politiky (SBOP), jak civilních, tak vojenských, včetně operace Atalanta.

¹⁶ V roce 2015 se jednalo o 21 miliard EUR plateb z EU do Afriky (36 % globálních toků do Afriky).

¹⁷ V roce 2015 se jednalo o 21 miliard EUR kolektivní oficiální rozvojové pomoci (ORP) Africe (EU a její členské státy) (50 % celkové ORP Africe).

4. SILNĚJŠÍ POLITICKÝ VZTAH

Splnění ambiciózního společného programu vyžaduje především investice na politické úrovni s cílem pozvednout stávající politické vztahy s Afrikou na vyšší strategický stupeň. Toho lze docílit pomocí:

- **prohloubení koalic pro otázky globální veřejné správy** usilováním o posílený dialog a účinnou spolupráci na mezinárodních fórech. Africká unie (AU) a africká skupina v OSN jsou strategickými partnery a klíčovými spojenci při posilování úlohy OSN a mezinárodního řádu založeného na pravidlech, což je zásadní pro budoucí mír a prosperitu. Všichni partneři mají svou úlohu při posilování účinnosti, odpovědnosti a reprezentativnosti celého systému OSN, včetně Rady bezpečnosti. Taková spolupráce by měla usilovat o reformování a posílení mnohostranných institucí a vypracování dohod, norem a opatření v reakci na globální výzvy, jako je změna klimatu, epidemie, tlak na přírodní zdroje, jakož i migrace, mobilita a humanitární krize. Musí též sloužit k prosazování a podpoře právního státu a spravedlnosti na mezinárodní úrovni včetně zajištění spravedlnosti a odpovědnosti v případě nejzávažnějších trestných činů v souladu se zásadami stanovenými v Římském statutu Mezinárodního trestního soudu,
- **posílení spolupráce v oblasti společných zájmů založené na časté politické interakci** využíváním plného potenciálu společné strategie EU-Afrika a jiných stávajících rámců spolupráce a dohod o spolupráci na nejvhodnější úrovni (mnohostranné, kontinentální, regionální, vnitrostátní, místní) na základě zásad subsidiarity. EU a afričtí partneři by měli zejména oživit politický dialog na ministerské úrovni, a to nejen o otázkách zahraniční politiky, ale také o iniciativách odvětvových politik a partnerství,
- **vytvoření partnerství zaměřeného na občany** stmelením kontaktů a výměn mezi občany a mezi podniky, a zejména posílením spolupráce s místními orgány, soukromým sektorem a občanskou společností. Tento aspekt se ukázal jako nesnadný a vyžaduje obnovené společné úsilí. V době před summitem i později bude podporován dialog se všemi těmito subjekty.

5. PŘEVEDENÍ STRATEGICKÝCH CÍLŮ DO PODOBY OPATŘENÍ

Rámec vnější politiky EU a program reforem *Agenda 2063*, který vytvořila sama Afrika, poskytují správné pokyny pro převedení těchto cílů do podoby transformačního programu strukturovaného kolem dvou hlavních oblastí:

- budování odolnějších států a společností,
- vytváření většího počtu pracovních míst vyšší kvality, zejména pro mladé lidi.

5.1. Odolnější státy a společnosti

V programu *Agenda 2063* předkládá Afrika vizi mírové, bezpečné a prosperující Afriky, Afriky s řádnou správou věcí veřejných, demokracií, dodržováním lidských práv, spravedlností a právním státem a Afriky, ve které jsou hnací silou rozvoje lidé, která

uvolní potenciál své mládeže – zejména mladých žen – a ve které nikdo nezůstane stranou.

Tyto ambice jsou plně v souladu s vlastními hodnotami a cíli EU, zejména proto, že nestabilita v těsné blízkosti hranic Unie ohrožuje veškeré její klíčové zájmy.

A. Předcházení konfliktům, řešení krizí a budování míru

Ještě nikdy nebyly bezpečnostní zájmy EU tak úzce propojeny s Afrikou. Přímé spojení mezi Libyí a Sahelem a mezi Africkým rohem a Perským zálivem vyžaduje strategičtější přístup přesahující zavedené formáty. Ohrožení námořní bezpečnosti v Rudém moři, Indickém oceánu a Guinejském zálivu přímo ovlivňuje evropské hospodářství.

Terorismus, násilný extremismus a nadnárodní organizovaná trestná činnost, jako je obchodování s lidmi, jakož i tradičnější ohrožení míru a stability (vnitrostátní konflikty, místní konflikty o přírodní zdroje, násilí v průběhu voleb, ozbrojené loupeže a pirátství atd.) představují příznaky hlubší strukturální nestability a křehkosti.

Africká vize

V programu *Agenda 2063* usiluje Afrika o to, stát se mírovým a bezpečným kontinentem. Přijetím africké struktury pro mír a bezpečnost usiluje Afrika o posílení mechanismů pro zajištění míru a usmíření na všech úrovních, o řešení nově se objevujících hrozeb míru a bezpečnosti v Africe; a o zavedení strategií kontinentu, jak financovat své bezpečnostní potřeby. Zprávy Paula Kagameho „*The imperative to reinforce our Union*“ (*Nutnost posílit naši unii*) a Donala Kaberuka „*Securing predictable and sustainable financing for peace in Africa*“ (*Zajištění předvídatelného a udržitelného financování pro mír v Africe*)¹⁸ jsou významným odrazovým můstkem pro další posílení tohoto procesu.

Opatření EU

Afrika zůstává jedním z těžišť opatření EU v oblasti bezpečnosti. Ze 33 dokončených nebo probíhajících civilních a vojenských operací vedených EU bylo 19 nasazeno v Africe. Pět ze šesti současných vojenských operací vedených EU se nyní odehrává v Africe. Jen prostřednictvím afrického mírového projektu poskytla EU od roku 2004 financování ve výši přesahující 2 miliardy EUR. K tomu je nutno přičíst významné programy pomoci související s bezpečností a bojem proti terorismu/radikalizaci na vnitrostátní úrovni a jiné činnosti prováděné EU a jednotlivými členskými státy. EU chce v souladu se svojí globální strategií znovu potvrdit své postavení zajišťovatele bezpečnosti a klíčového partnera Afriky při zprovoznění africké struktury pro mír a bezpečnost a podpůrných regionálních strategií, a tím přispět k setrvalému africkému úsilí o nalezení „*afrických řešení afrických problémů*“.

EU navrhuje posílit partnerství zvýšením úsilí o:

i) další prohloubení koordinace a dialogu pomocí:

¹⁸ Předpokládá zejména zajištění financování AU pomocí 0,2% daně na dovoz do afrických zemí. To by mělo členským státům AU umožnit plně financovat fungování Komise AU a pokrýt 75 % nákladů na programy.

- zřízení platformy spolupráce, která sdružuje evropské a africké partnery, OSN a mezinárodními aktéry s cílem vybudovat větší odolnost vůči celému spektru hrozeb a spuštění krize;

ii) předcházení konfliktům pomocí:

- posílení podpory plnému zprovoznění africké struktury pro mír a bezpečnost a budování afrických kapacit,
- zlepšování iniciativ na budování kapacit pro reformu bezpečnostního sektoru, zejména prostřednictvím misí SBOP¹⁹ a doplňující podpory pro budování kapacit na podporu bezpečnosti a rozvoje,
- posilování civilního právního státu a kapacit v oblasti vymáhání práva, jakož i schopnosti afrických zemí účinně bojovat proti terorismu, pirátství, násilné radikalizaci a organizované trestné činnosti, včetně obchodování s lidmi,
- posilování účinného provádění příslušných rezolucí, politik a úmluv Rady bezpečnosti OSN poskytováním relevantních odborných znalostí,
- posilování dostupnosti odborné spolupráce s jednotlivými africkými partnery také prostřednictvím projektů budování kapacit s cílem zvýšit námořní a leteckou bezpečnost, např. prostřednictvím nástroje přispívajícího ke stabilitě a míru²⁰;

iii) řešení krizí a zlepšení zvládání konfliktů prostřednictvím:

- pokračující pomoci Africké unii, subregionálním organizacím a státům při operacích na podporu míru prostřednictvím zvláštních nástrojů EU, jako je africký mírový projekt, a ve vhodných případech a na žádost uvedených subjektů pomocí operací SBOP. Činnosti by také mohly zahrnovat první kroky úsilí o budování míru po skončení konfliktu jako odzbrojení, demobilizace a zpětné začlenění.

Stěžejní iniciativy

- **Zřídít platformu spolupráce, která sdruží OSN, evropské, africké a jiné mezinárodní partnery** s cílem zvýšit politický dialog, strategické diskuse a společná opatření v oblasti předcházení konfliktům, budování míru a rozvoje.
- **Poskytnout vstupní příspěvek do mírového fondu AU**, pokud bude mít zavedenou řídicí strukturu, a nadále spolupracovat s AU a OSN s cílem provádění Kaberukova plánu / plánu AU o možnostech finanční udržitelnosti.
- **Podporovat africké iniciativy v oblasti námořní bezpečnosti²¹** zlepšováním strategií, nástrojů a informačních sítí, které se týkají informovanosti o situaci na moři, jakož i policejních a soudních systémů.

¹⁹ Společná bezpečnostní a obranná politika.

²⁰ Nařízení (EU) č. 230/2014 (Úř. věst. L77, 15.3.2014).

²¹ Kodex chování z Yaoundé, kodex chování z Džibuti, Charta z Lomé.

B. Posílení systémů správy

Správa věcí veřejných, rozvoj a bezpečnost jsou úzce propojeny. Odolné společnosti s odpovědnými, demokratickými, efektivními a transparentními institucemi na všech úrovních, jež působí ve stabilním a předvídatelném makroekonomickém rámci a ve kterých jsou dodržována lidská práva, jsou jádrem udržitelného rozvoje a stability. Takové společnosti jsou také nejlépe připraveny přizpůsobit se změnám vnějšího hospodářského prostředí a vnitřním změnám, reagovat na ně a řádně je zvládat, mimo jiné prostřednictvím účinného poskytování služeb rostoucí populaci.

Pokrok ve správě věcí veřejných je nerovnoměrný. Prosazuje se demokracie, ale je nutné o ni pečovat, neboť integrita volebního procesu je často ohrožena a dochází k ústavním změnám s cílem umožnit současným vládcům, aby zůstali u moci, nebo k pokusům o ně. Pokrok v oblasti prosazování a ochrany lidských práv je stále nerovnoměrný a proměnlivý v důsledku nedostatečné správy věcí veřejných, nestability a konfliktů.

Inkluzivní účast občanů na veřejném rozhodování a zejména zapojení mladých a žen do formálních politických procesů zvýší důvěru ve státní instituce. Těmto institucím rovněž často chybí kapacita, aby fungovaly účinně, například v oblastech, jako je správa veřejných financí včetně transparentnosti zadávání veřejných zakázek a veřejných výdajů a boje proti korupci a podvodům. Zejména mobilizace domácích příjmů, což je předpoklad toho, aby stát byl schopen dostát svým závazkům, často nedosahuje potřebné úrovně a je oslabována nezákonnými finančními toky²². Kontinent ročně opustí kvůli nelegálnímu odtoku finančních prostředků nejméně 50 miliard USD²³, což značně překračuje celkovou roční částku oficiální rozvojové pomoci (ORP).

Ve všech oblastech správy věcí veřejných, počínaje účastí a posílením postavení až po transparentnost, odpovědnost a kvalitu poskytování veřejných služeb mohou hrát – a již hrají – významnou zprostředkující úlohu digitální služby²⁴ a technologie. EU i Afrika mohou navzájem těžit a učit se ze svých zkušeností.

Africká vize

V programu *Agenda 2063* Afrika usiluje o to, „být kontinentem, kde jsou pevně zakotveny demokratické hodnoty, kultura, postupy, všeobecně platné zásady lidských práv, rovnosti žen a mužů, spravedlnosti a právního státu,“ a „mít na všech úrovních schopné instituce a transformační vedení“. Program nastiňuje rozvoj orientovaný na občany, ve kterém se občané aktivně podílejí na sociálním, hospodářském a politickém rozvoji a ve kterém jsou instituce odpovědné a poskytují účinné a efektivní služby zajišťované způsobilými odborníky. S africkou strukturou správy věcí veřejných se kontinent vybavil důležitým rámcem pro koordinaci a budování demokracie. Klíčovým pilířem této struktury je africký mechanismus vzájemného hodnocení, jedinečný, Afrikou vlastněný nástroj.

²² Nezaznamenané toky kapitálu plynoucí z korupce, trestné činnosti, daňových úniků a praní peněz z nelegálních obchodních transakcí.

²³ [Report of the High Level Panel on Illicit Financial Flows from Africa \(Zpráva panelu na vysoké úrovni o nezákonných finančních tocích z Afriky\)](#), 2014.

²⁴ Pracovní dokument útvarů Komise „Digital for Development“ (Digitální odvětví pro rozvoj), SWD(2017).

Opatření EU

EU je hlavním partnerem Afriky v oblasti správy věcí veřejných, demokracie, právního státu a lidských práv a silně a dlouhodobě se angažuje na vnitrostátní, regionální a kontinentální úrovni, což je základní prvek jejího vztahu²⁵. S většinou afrických zemí se konají strukturální politické dialogy v souladu s články o politickém dialogu podle příslušné dohody o přidružení, např. s článkem 8 dohody z Cotonou pro africké země AKT. EU navíc poskytuje významnou podporu pro provádění závazků africké správy věcí veřejných pomocí programů se státními, regionálními a kontinentálními institucemi doplňovaných opatřeními zaměřenými na posilování účasti místních orgánů a občanské společnosti na politickém dialogu. EU rovněž podporuje úsilí afrických zemí mobilizovat více domácích zdrojů, zlepšit správu veřejných financí a zajistit udržitelnost dluhu, zejména prostřednictvím provádění přístupu „vybrat více, utracet lépe“²⁶ založeného na akčním programu z Addis Abeby.

Na základě svých zkušeností navrhuje EU posílit partnerství zvýšením úsilí o:

i) podporu demokracie a prosazování lidských práv a právního státu pomocí:

- posílení a rozšíření politického dialogu s partnerskými zeměmi s plným využitím ustanovení stávajících rámců a dohod,
- podpory ratifikace a provádění nástrojů upravujících lidská práva, a to mezinárodních nástrojů i vlastních nástrojů AU, na vnitrostátní úrovni,
- dalšího posilování důvěry v demokratické procesy prostřednictvím posílené spolupráce na sledování průběhu voleb, zejména s AU, včetně činností navazujících na doporučení pozorovatelů voleb,
- posílení dialogu a výměny informací, vyvození poučení a osvědčených postupů z volebních pozorovatelských misí, které v minulosti na místě působily, programů demokratické spolupráce a podpory africké struktury správy věcí veřejných formou rozvoje kontaktů a společných událostí za účasti všech zúčastněných stran, včetně vlád, politických stran, parlamentních shromáždění a občanské společnosti, za účelem sdílení zkušeností a odborných znalostí a k určení způsobů, jak posílit demokracii na obou kontinentech;

ii) prosazování odpovědné, transparentní a vstřícné správy věcí veřejných pomocí:

- podpory kapacity institucí nabízet příležitosti zvyšujícímu se počtu mladých lidí, aby se účastnili na všech úrovních společnosti,
- zvýšení účasti občanů na rozhodovacích procesech, posilování transparentnosti a odpovědnosti veřejné správy, jakož i účinnosti a kvality poskytování veřejných služeb, zejména prostřednictvím zavedení služeb elektronické správy při zajištění respektování práva na ochranu soukromí a vysoké úrovně ochrany osobních údajů,

²⁵ Pro období 2014–2020 předpokládá EU více než 3,3 miliardy EUR.

²⁶ Pracovní dokument útvarů Komise „[Collect More – Spend Better](#)“ (*Vybrat více – utracet lépe*), SWD(2015) 198.

- posílení společného úsilí o usnadnění, zachování a rozšíření prostoru pro zapojení občanské společnosti do prosazování a tvorby politiky,
- podpory silnější úlohy a kapacity místních zastupitelstev řešit zejména problémy týkající se rychlé urbanizace, především podporou provádění africké Charty o místní správě věcí veřejných a AHCLA²⁷ a usnadňováním družeb,
- dalšího posílení postavení žen, mládeže, jakož i zranitelných osob, cílenými programy, které podporují jejich účast na rozhodovacích procesech a zajišťují všem rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání a odborné přípravě, přiměřené a udržitelné sociální ochraně, jakož i ke všeobecnému zdravotnímu pojištění, včetně očkování, péče v oblasti reprodukčního zdraví a prevence přenosných nemocí,
- podpory spolupráce na správě veřejných financí, včetně spolupráce zaměřené na aktivní politiky či nástroje boje proti korupci a podvodům zajišťující účinné řídicí systémy pro veřejné finance podporováním rozvoje kapacity v oblastech, jako jsou reformy daňové politiky, daňová správa a spravování příjmů z přírodních zdrojů, a také boj proti nelegálním finančním tokům, a to v návaznosti na akční program z Addis Abeby;

iii) budování odolnosti proti zhoršování stavu životního prostředí a humanitárním krizím prostřednictvím:

- zvýšeného úsilí na podporu vládních investic do snižování rizika katastrof, budování kapacit pro včasný zásah, pro případ krize způsobující dlouhodobé vysídlení a zajištění základních potřeb pro lepší odolávání, pro přizpůsobení a zotavení ze stresu, šoků a traumat, a to též v městském prostředí,
- pomoci africkým partnerům při řešení zranitelnosti vůči epidemiím chorob a jiným zdravotním hrozbám, jako je rezistence vůči antimikrobiálním látkám, zejména posilování systémů zdravotní péče prostřednictvím zvýšení kapacit pro připravenost na mimořádné situace a reakci na ně²⁸ a podporou hygienizace a dodávek čisté vody,
- posílení vlastní kapacity Afriky zvládat environmentální a společenské výzvy používáním vesmírných technologií a informací, včetně dat a služeb poskytovaných Evropským programem monitorování Země Copernicus,
- podpory lepších sociálních a environmentálních podmínek, pokud jde o využívání přírodních zdrojů, mimo jiné při těžbě, zpracování a recyklaci nerostů.

Stěžejní iniciativy

- Posílit dialog a výměnu informací o podpoře demokracie počínaje **společnou konferencí AU-EU na vysoké úrovni o volebních postupech, demokracii a správě věcí veřejných v Africe a v Evropě**; v souladu s africkými a evropskými politikami

²⁷ Nejvyšší rada místních zastupitelstev Africké unie.

²⁸ To zahrnuje spolupráci v rámci Partnerství evropských a rozvojových zemí při klinických hodnoceních (EDCTP2) v souvislosti s infekčními chorobami souvisejícími s chudobou.

zapojit příslušné orgány, včetně Panafrického parlamentu a Evropského parlamentu, jakož i občanskou společnost a akademickou obec.

- **Do roku 2020 zdvojnásobit podporu mobilizace domácích zdrojů** v souladu s addisabebskou iniciativou v oblasti daní.
- **Společné opatření k posílení trvale udržitelného hospodaření s přírodními zdroji**, zejména prostřednictvím vypracování společné charty EU-Afrika.

C. Řízení migrace a mobility

Mobilita a migrace představují v Africe i v Evropě významné hospodářské, bezpečnostní a sociální téma. Mohou obohatit a posílit společnosti, ale nejsou-li řádně řízeny, mohou je také destabilizovat. Při migračních tocích a tocích mobility v rámci Afriky – včetně násilného vysídlování – na rekordně vysokých úrovních a zároveň zvyšujících se počtech migrantů a žadatelů o azyl přicházejících do Evropy z Afriky oba kontinenty uznaly, že je nutné učinit více, zejména v tom, aby se lidem zabránilo podnikat nebezpečnou cestu a snížil se počet s tím souvisejících úmrtí. Zároveň je třeba zvýšit praktickou spolupráci obou kontinentů. Afrika a Evropa mají společný zájem a sdílenou odpovědnost, která vyžaduje také globální řešení založená na zásadě solidarity a sdílení odpovědnosti. Newyorská deklaráce²⁹ poskytuje velmi dobrý politický rámec pro řešení rozsáhlých přesunů uprchlíků a migrantů.

Africká vize

V programu *Agenda 2063* usiluje Afrika o dynamické a vzájemně prospěšné vazby na svou diasporu a o to, aby byla kontinentem bezproblémových hranic, ukončila odliv mozků a také všechny formy „nelegálních migrací a obchodování s mládeží“ při současném úsilí o větší mobilitu například mezi akademickými pracovníky, výzkumnými pracovníky a studenty – s důrazem např. na význam mobility mládeže v rámci Afriky. Jiné priority zahrnují zlepšení remitenčních mechanismů a odpovědné politiky migrace pracovních sil. Kromě toho usiluje Afrika o to, aby se stala kontinentem, na kterém nedochází k obchodování s lidmi, a aby došlo k ukončení organizované trestné činnosti a jiných forem zločineckých sítí.

Opatření EU

EU řeší migraci v duchu partnerství a vzájemné důvěry prostřednictvím trvalého dialogu a spolupráce s africkými partnery. Významné rámce pro dialog, jako je dialog o migraci a mobilitě mezi Afrikou a EU, jsou již zavedeny. Další iniciativy sdružují evropské vlády a instituce s jejich protějšky ze střední, západní a severní Afriky („rabatský proces“) a ze severní a východní Afriky („chartúmský proces“). Čelní představitelé z 31 evropských a 35 afrických zemí se v listopadu 2015 v La Vallettě jako členové těchto dvou procesů dialogu zavázali k ambicióznímu akčnímu plánu.

²⁹ Newyorská deklaráce pro migranty a uprchlíky přijatá dne 19. září 2016 Valným shromážděním Organizace spojených národů.

Nejambicióznějším a nejinnovativnějším přístupem EU k účinnému řízení migrace je *rámce pro partnerství*³⁰, který zastřešuje praktickou spolupráci EU a třetích zemí původu a tranzitu při řešení příčin migrace a řízení migrace, přičemž plně dodržuje závazky v oblasti humanitárního práva a lidských práv. V duchu rámce pro partnerství zvýšily EU a její členské státy nedávno své úsilí vůči svým partnerům v severní Africe s cílem zachránit více životů ve Středoziemním moři a účinněji řídit migrační toky. To vedlo ke společnému sdělení: *Migrace na trase přes centrální Středomoří. Řízení toků, záchrana životů*³¹ a bylo znovu potvrzeno Evropskou radou v maltském prohlášení³² o řešení trasy přes centrální Středomoří.

Nouzový svěrenský fond pro Afriku³³ je klíčovým nástrojem pro plnění závazků přijatých v La Vallettě a i nadále je mimořádně významný pro přístup rámce pro partnerství. Svěrenský fond pro Afriku disponující prostředky ve výši přesahující 2,6 miliardy EUR³⁴ a pokrývající oblast Sahelu a Čadské jezero, Africký roh a sever Afriky řeší primární příčiny destabilizace, nelegální migrace, násilného vysídlování³⁵ a obchodování s lidmi tím, že podporuje vytváření pracovních míst a hospodářský rozvoj, odolnost, řízení migrace, jakož i stabilitu a správu věcí veřejných.

Kromě těchto procesů a iniciativ bude nejmocnějším nástrojem EU pro podporu investic a vytváření pracovních míst v Africe, který bude přispívat k udržitelnému růstu a zaměří se přímo na základní příčiny migrace a násilného vysídlování, navrhovaný evropský plán vnějších investic³⁶.

V těchto stávajících rámcích navrhuje EU posílit partnerství pokračováním v úsilí podle přístupu rámce pro partnerství, jakož i:

i) řešit regionální migrační toky a související přeshraniční problémy pomocí:

- podpory přijetí a internalizace regulačních rámců pro legální migraci a mobilitu v rámci Afriky;

³⁰ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské investiční bance o zřízení nového rámce pro partnerství se třetími zeměmi v Evropském programu o migraci [COM\(2016\) 385 final](#).

³¹ Společné sdělení Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě: Migrace na trase přes centrální Středomoří. Řízení toků, záchrana životů, JOIN(2017) 4.

³² <http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2017/01/03-malta-declaration/>.

³³ Rozhodnutí Komise [C\(2015\)7293 final](#) ze dne 20. října 2015.

³⁴ Hlavním zdrojem financí je Evropský rozvojový fond, příspěvky přislíbily členské státy a další dárci. V roce 2017 se má z ERF uvolnit dodatečných 200 milionů EUR pro část svěrenského fondu EU určenou severní Africe. Prostředky se přednostně zaměří na projekty v oblasti migrace týkající se Libye.

³⁵ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Důstojný život: místo závislosti soběstačnost. Násilné vysídlování a rozvoj [COM\(2016\) 234](#).

³⁶ Návrh nařízení Komise o Evropském fondu pro udržitelný rozvoj (EFSD) a o zřízení záruky EFSD a záručního fondu EFSD (COM(2016) 586); sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance: Posílení evropských investic ve prospěch zaměstnanosti a růstu: na cestě k druhé fázi Evropského fondu pro strategické investice a novému evropskému plánu vnějších investic. Brusel, 14. 9. 2016, [COM\(2016\) 581 final](#).

- řešení násilného vysídlení a podporou mezinárodní ochrany na základě zásady sdílení odpovědnosti, a to poskytováním pomoci za účelem zachování a posilování lidského kapitálu osob, které byly donuceny opustit své domovy, zaručením jejich ochrany a zajištěním toho, aby se vysídleným osobám a jejich hostitelům dostalo přínosů plynoucích z rozvojové politiky,
- posílení spolupráce na správě hranic, mimo jiné prostřednictvím koncepce integrované správy hranic,
- spolupráce na finalizaci globálních paktů v roce 2018 a úzké součinnosti s příslušnými mezinárodními organizacemi,

ii) maximalizovat přínosy legální migrace a mobility a jejich potenciál jako hnací síly rozvoje prostřednictvím:

- další podpory činnosti Afrického ústavu pro remitence,
- lepších znalostí, fungování a kapacity africké diaspory jako aktéra rozvoje,
- další podpory investic a podnikání diaspory v zemích původu,
- dalšího zvýšení mobility studentů a výzkumných pracovníků;

iii) posílit spolupráci v boji proti nelegální migraci prostřednictvím:

- podpory provádění ucelených legislativních rámců, které pokryjí veškeré aspekty obchodování s lidmi a převaděčství osob v souladu s Úmluvou OSN proti organizovanému zločinu a jejími doplňkovými protokoly, včetně posílení spolupráce v boji proti sítím obchodníků s lidmi a převaděčů,
- zavedení přiměřených opatření na řízení migračních toků do/z EU a tranzitních migračních toků (a to i prostřednictvím podpory zřizování spolehlivých systémů registrace obyvatel / identifikačních dokladů) a postupů zajišťujících dodržování práv migrantů a zásady nenavracení,
- prevence a odrazování od využívání nezákonných kanálů migrace a prostřednictvím posílení spolupráce za účelem navracení a udržitelné reintegrace nelegálních migrantů, a to při současné podpoře legální migrace a příležitostí v oblasti mobility.

Stěžejní iniciativy

- **Podporovat africké iniciativy pro legální migraci a mobilitu v rámci Afriky,** včetně podpory vypracování protokolu o volném pohybu osob v Africe a protokolu týkajícího se konkrétního práva na občanství a odstranění stavů bez státní příslušnosti v Africe; podporovat programy sociální ochrany včetně přenositelnosti sociálních práv; mechanismy přenositelnosti a uznávání dovedností a kvalifikací.
- **Posílit spolupráci mezi Afrikou a EU v boji proti sítím obchodníků s lidmi a převaděčů,** a to i podporou jednak přistoupení afrických států k Úmluvě OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a jejím doplňkovým protokolům, jednak provádění této úmluvy.

5.2. Větší počet pracovních míst vyšší kvality, zejména pro mladé lidi

V programu *Agenda 2063* usiluje Afrika o změnu paradigmatu, aby vznikl „*prosperující kontinent, který má prostředky a zdroje k prosazování svého vlastního rozvoje a ve kterém jsou hospodářství strukturálně transformována industrializací, výrobou a přidanou hodnotou za účelem vytváření sdíleného růstu prostřednictvím rozvoje soukromého sektoru, podnikání a důstojných pracovních míst pro všechny*“.

Aby k této změně paradigmatu skutečně došlo, doplňuje EU industrializaci Afriky o základní cíl spočívající ve vytváření bohatství prostřednictvím většího počtu pracovních míst vyšší kvality se zaměřením na zvýšení produktivity práce a kvalitních investic do odvětví náročných na pracovní sílu a s vysokou přidanou hodnotou (zvláště v zemědělsko-potravinářském odvětví), a to s přihlédnutím k mezinárodně sjednaným pracovním právům, důstojným pracovním podmínkám a posilování postavení žen. Současně je zásadní zajistit, aby hospodářská transformace zohledňovala výzvy a příležitosti, které přináší změna klimatu a udržitelnost životního prostředí.

A. Přilákat odpovědné a udržitelné investice

Makroekonomická stabilita, vytváření regionálních trhů, vhodné investiční prostředí a diverzifikované hospodářství s přidanou hodnotou jsou zásadní pro hospodářský rozvoj a vytváření důstojných pracovních míst.

Největší potenciál pro vytváření pracovních míst má soukromý sektor, a proto je zásadní přilákat do Afriky odpovědné soukromé investice – domácí i zahraniční. To vyžaduje vyvinout stabilní a otevřené finanční systémy pro zvýšení úvěrů v soukromém sektoru a vytvoření příznivého investičního prostředí při současné podpoře zodpovědného chování investorů, kteří budou dodržovat sociální a environmentální normy a řádnou správu a řízení podniků.

Africká vize

V programu *Agenda 2063* usiluje Afrika o to, aby se stala „*kontinentem, kde svoboda lidí, kapitálu, zboží a služeb povede k významnému nárůstu obchodování a investic*“. Z toho plyne potřeba prosazovat „*makroekonomické politiky, které usnadňují růst, vytváření pracovních míst, investice a industrializaci*“, a „*rozvíjet africký soukromý sektor prostřednictvím angažovanosti a příznivého klimatu, který podporuje panafrické podniky pomocí růstu regionálních výrobních center a zvýšeného obchodování v rámci Afriky*“.

Opatření EU

EU již celá desetiletí intenzivně spolupracuje s africkými partnery na rozvoji podnikatelského prostředí a investičního klimatu, podpoře procesu hospodářské integrace Afriky na vnitrostátní, regionální a kontinentální úrovni, jakož i na přilákání veřejných a soukromých investic na celém kontinentu. Podpora především soukromých investic, jež doplní nedostatečné veřejné zdroje, je nutností a tvoří jádro plánu vnějších investic.

EU navrhuje posílit partnerství a:

i) podnitit masivní, odpovědné a udržitelné investice v Africe, zvláště v souvislosti s navrhovaným evropským plánem vnějších investic, pomocí:

- podpory předvídatelného a příznivého investičního klimatu pro odpovědné a udržitelné investice v Africe prostřednictvím dialogu s africkými zeměmi a soukromým sektorem,
- podpory základních infrastruktur zvláště v odvětvích zahrnujících udržitelnou výrobu energie, vodárenství, dopravu a informační a komunikační technologie, životní prostředí, udržitelné využívání přírodních zdrojů a modrý růst, sociální infrastrukturu a lidský kapitál; to bude zahrnovat nabídku partnerství s průmyslem EU, zejména v oblastech, ve kterých má vedoucí postavení ve světě,
- podpory afrických podnikatelů, malých a středních podniků a začínajících podniků prostřednictvím specializovaných místních struktur a služeb na podporu podnikání,
- spolupráce s mezinárodními finančními institucemi a rozvojovými bankami pro pákový účinek na zdroje z kapitálových trhů se zaměřením na odvětví s nejvyšším potenciálem a přidanou hodnotou pro udržitelné vytváření pracovních míst a rozvoj nízkouhlíkového hospodářství a využití příležitostí, které nabízí ekologické, modré a oběhové hospodářství,
- podpory rámců sociální odpovědnosti podniků, sociálního podnikání a odpovědného obchodního chování;

ii) posilování obchodních vztahů mezi Evropou a Afrikou pomocí:

- navázání strukturovaného dialogu s evropským a africkým soukromým sektorem prostřednictvím platformy Udržitelné podnikání pro Afriku (Sustainable Business for Africa – SB4A) v rámci plánu vnějších investic (EIP), podnikatelských fór a „misí ekonomické diplomacie“ evropských investorů do Afriky,
- dalšího posílení obchodních vztahů mezi EU a Afrikou tím, že se zajistí, aby partneři mohli plně požívat výhod stabilního a předvídatelného rámce poskytovaného dohodami o hospodářském partnerství, dohodami o volném obchodu a jinými výhodnými obchodními režimy v souvislosti s posíleným mnohostranným obchodním systémem. Výhody jim poplynou také z revidované strategie EU pro pomoc na podporu obchodu;

iii) podporu afrických ambicí vybudovat skutečný africký vnitřní trh pomocí:

- usnadnění obchodu prostřednictvím udržitelné celní reformy a podpory modernizace,
- dalšího posílení Celoafričské infrastruktury pro kvalitu (Pan-African Quality Infrastructure – PAQI)³⁷ se zvláštním důrazem na zavedení celoafričského normalizačního systému inspirovaného osvědčenými postupy jednotného trhu EU,
- podporování příprav pro kontinentální zónu volného obchodu (Continental Free Trade Area – CFTA).

³⁷ Infrastruktura PAQI, oficiálně spuštěná v roce 2013, má za cíl posílit rozvoj a provádění afrických politik v oblasti norem, měření, posuzování shody a akreditace.

Stěžejní iniciativy

- **Vytvářet rozsáhlé investice EU v Africe prostřednictvím navrhovaného plánu vnějších investic (EIP)**, který má podle očekávání do roku 2020 vytvořit pákový efekt investic v hodnotě 44 miliard EUR a který podporuje strukturovaný dialog s evropským a africkým soukromým sektorem v rámci platformy Udržitelné podnikání pro Afriku (Sustainable Business for Africa – SB4A). Bude se usilovat o synergie s podobnými iniciativami členských států EU a na multilaterální úrovni, zvláště s „dohodou s Afrikou“, kterou iniciovala G20.
- **Podporovat předvídatelnější a příznivější investiční klima v Africe**, zejména schválením obecných zásad EU a Afriky pro tvorbu investičních politik.
- **Podporovat digitální agendu Afriky** se zaměřením na zavedení služeb, iniciativ a investic elektronické správy, které usnadňují rozvoj zemědělského podnikání prostřednictvím přístupu k údajům o trhu, klimatu a životním prostředí a jejich využívání, a na rozvoj otevřeného digitálního prostředí pro výzkum s cílem posilovat dovednosti a znalosti.

B. Energie pro Afriku

Dosažení všeobecného přístupu k cenově dostupné, spolehlivé, udržitelné a moderní energii v Africe, včetně venkovských oblastí, je pro oba kontinenty rovněž příležitostí pro vytváření rozvoje podporujícího začlenění a pracovních míst a je v souladu s bojem proti změně klimatu. Je ve společném zájmu posílit spolupráci založenou na společných hodnotách přechodu na čistou energii, který EU celosvětově prosazuje a vede.

Očekává se, že se v důsledku růstu hospodářství, nárůstu počtu obyvatel a urbanizace poptávka po dodávkách elektřiny v celé Africe do roku 2030 ztrojnásobí³⁸. Přibližně 700 milionů lidí, převážně v subsaharské Africe, nemá v současnosti přístup k moderním formám energie a současné tempo elektrifikace ani roční růst HDP se nepovažují za dostatečné k zajištění všeobecného přístupu k energii. Bohaté domácí zdroje obnovitelné energie Afriky však dalece přesahují její současné a předpokládané potřeby. Využití možností Afriky závisí na zvýšené výrobě elektrické energie a jejím účinném využívání, lepších přeshraničních propojeních, a to i s Evropou, a na správném politickém rámci pro řízení odvětví energetiky. Veřejné financování by nemohlo samo zajistit investice, které jsou potřebné k uspokojení této poptávky.

Africká vize

Afrika je odhodlána podílet se na celosvětovém úsilí o zmírňování změny klimatu, jež podporuje a rozšiřuje politický prostor pro udržitelný rozvoj na kontinentu. Toto úsilí zahrnuje opatření zavedená v afrických vnitrostátně stanovených příspěvcích v oblasti změny klimatu. Ve své *Agendě 2063* Afrika hovoří o „využití všech afrických zdrojů energie k zajištění moderní, účinné, spolehlivé a nákladově efektivní energie z obnovitelných zdrojů šetrné k životnímu prostředí pro všechny africké domácnosti, průmyslové podniky a instituce“.

³⁸ Mezinárodní agentura pro obnovitelné zdroje energie (IRENA), 2015.

Opatření EU

EU je partnerem Afriky v oblasti energetiky již mnoho let a vede úsilí v rámci desetiletí udržitelné energie pro všechny³⁹ s cílem zvýšit výrobu a distribuci elektrické energie zvýšením podílu energie z obnovitelných zdrojů a snížením podílu fosilních paliv na celkové výrobě energií.

EU stanovila pro spolupráci se subsaharskou Afrikou v oblasti udržitelných energií ambiciózní cíle⁴⁰, které přispívají též k cílům 21. konference smluvních stran Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (COP21): EU bude do roku 2020 podporovat zajištění přístupu k udržitelné energii pro 30 milionů lidí, poskytne 5 GW výrobní kapacity energie z obnovitelných zdrojů a úsporu 11 milionů tun CO₂ ročně v rámci podpory africké iniciativy v oblasti energie z obnovitelných zdrojů (African Renewable Energy Initiative – AREI).

V případě severní Afriky se partnerství v oblasti energetiky nadále rozvíjí na regionální úrovni v rámci Unie pro Středomoří. EU spolupracuje se zeměmi severní Afriky na dvoustranné úrovni a tato spolupráce zahrnuje široké portfolio programů finanční a technické pomoci a v konkrétním případě klíčového dodavatele energie, jako je Alžírsko, formou strategického partnerství v oblasti energetiky.

EU navrhuje posílit partnerství zvýšením úsilí o:

i) podnícení veřejných a soukromých investic do energie z obnovitelných zdrojů v Africe, zejména v souvislosti s navrhovaným EIP, pomocí:

- usnadnění spolupráce veřejného a soukromého sektoru prostřednictvím platformy na vysoké úrovni s cílem zřídít silný ekonomický argument pro urychlené investice soukromého sektoru v Africe,
- plnění úlohy katalyzátoru poskytnutím pomoci africkým vládám s cílem zlepšit příznivé prostředí pro odvětví energetiky. EU může na základě svých komplexních politických rámců v oblasti energetiky a klimatu, včetně nejnovějšího balíčku Čistá energie pro všechny Evropany⁴¹, dle potřeby sdílet s africkými partnery mnoho jedinečných zkušeností, znalostí a osvědčených postupů v oblasti politické analýzy a regulace s cílem podnítit udržitelnou výrobu energie, modernizaci energetické soustavy a případně integraci regionálních trhů,
- poskytování podpory na posílení integrace regionálních energetických trhů v Africe prostřednictvím harmonizace předpisů o elektřině,
- podpory přeshraničních propojení, a to též s Evropou, s cílem zajistit spolehlivé a cenově dostupné dodávky energie;

³⁹ Valné shromáždění Organizace spojených národů v roce 2012 vyhlásilo období 2014–2024 za desetiletí udržitelné energie pro všechny.

⁴⁰ Pro období 2014–2020 předpokládá EU více než 2,7 miliardy EUR.

⁴¹ [COM\(2016\) 860 final](#).

ii) prohloubení strategických spojení a spolupráce pomocí:

- posílení dialogu a koordinace s členskými státy EU v rámci partnerství EU-Afrika v oblasti energetiky prostřednictvím energetické iniciativy EU (EUEI) a s klíčovými partnery a iniciativami, jako je G20, G7, Udržitelná energie pro všechny (SE4All) a USAID Power Africa, s cílem posílit spolupráci,
- partnerství s místními orgány v oblasti přechodu zdola nahoru na celosvětové nízkouhlíkové hospodářství a společnost odolné vůči změnám klimatu, také prostřednictvím iniciativ jako Globální pakt starostů a primátorů (který staví na úspěchu evropského Paktu starostů a primátorů) a dalším rozšiřováním jeho regionálních složek v Africe,
- posilování spolupráce mezi výzkumnými pracovníky a inovátory v rámci politického dialogu na vysoké úrovni mezi EU a Afrikou, který se týká vědy, techniky a inovací.

Stěžejní iniciativy

- **Poskytnout příspěvek EU iniciativě AREI a dosáhnout 5 GW výrobní kapacity energie z obnovitelných zdrojů do roku 2020 při zajištění přístupu k udržitelné energii 30 milionům lidí v Africe a úspoře 11 milionů tun CO₂ ročně.**
- **Zahájit novou iniciativu s cílem usnadnit spolupráci veřejného a soukromého sektoru EU a Afriky v oblasti zvýšených investic do afrického odvětví udržitelné energie prostřednictvím platformy na vysoké úrovni s cílem zlepšit investiční klima a zbavit soukromé investice rizik, usnadnit sdílení znalostí o inovačních obchodních modelech a modelech financování a sdílení osvědčených postupů o mobilizaci veřejných financí.**
- **Zahájit nové výzkumné a inovační partnerství EU a Afriky v oblasti změny klimatu a udržitelné energie se zaměřením na využití⁴², jakož i budování kapacit v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů a na klimatické služby.**

C. Transformace afrického zemědělství a zemědělského podnikání a afrického modrého hospodářství včetně rybolovu

Zemědělství, včetně živočišné výroby, rybolovu a akvakultury, je pro Afriku životně důležité. Představuje hlavní zdroj příjmů pro zhruba 90 % venkovského obyvatelstva kontinentu a odhaduje se, že poskytuje prostředky na živobytí 75 % pracovních sil, z čehož polovinu tvoří ženy. Produktivita zůstává nízká a založená na drobném samozásobitelském hospodaření a drobném rybolovu. Nedostatek kapitálu, neudržitelné hospodaření se zdroji, problémy s vlastnictvím pozemků a špatná bezpečnostní situace na moři jsou hlavními překážkami bránícími potřebnému růstu. Afrika ztrácí několik miliard eur v důsledku nadměrného odlovu populací ryb a nedostatečné správy odvětví rybolovu. Na odvětví navíc dále působí dopady změny klimatu – současné i očekávané.

⁴² V souladu s COM(2016) 763.

Uvolnění potenciálu potravinářských odvětví se zdá být jedním z nejučinnějších způsobů, jak řešit zajišťování potravin, vytvářet pracovní místa a zdroje příjmu a posílit postavení stovek milionů Afričanů, zejména mladých lidí.

Africká vize

V programu *Agenda 2063* Afrika usiluje o „transformaci, růst a industrializaci svých hospodářství, mimo jiné prostřednictvím přidané hodnoty přírodních zdrojů, plánů produktivity a regionálních hodnotových řetězců“. Vyzývá k podpoře „provádění průmyslových politik na všech úrovních se zaměřením na MMSP⁴³ a na zemědělské podniky“ a „vypracování strategií pro růst afrických modrých/oceánských a ekologických hospodářství“⁴⁴.

Opatření EU

EU je jedním z hlavních partnerů Afriky pro rozvoj zemědělství a modrého hospodářství⁴⁵. Cílem jejích opatření je zvýšit úlohu odpovědných hodnotových řetězců v programech rozvoje venkova a námořního rozvoje a posílit doprovodný regulační a politický rámec při současné udržitelné správě cenných zdrojů, jako je voda a půda.

EU má v úmyslu posílit partnerství zvýšením svého úsilí o:

i) podnícení rozvoje odpovědného a udržitelného hodnotového řetězce pomocí:

- usnadnění investic soukromého sektoru podle zemědělsko-potravinářských hodnotových řetězců v návaznosti na iniciativy, jako je nástroj financování zemědělství (Agriculture Financing Instrument – AgriFI), navrhovaný evropský plán vnějších investic (EIP) a pokyny Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) pro odpovědné zemědělské dodavatelské řetězce,
- pomoci Africe při využívání příležitostí na trhu pro africkou produkci potravin. Dohody o hospodářském partnerství (EPA) nabízí velké příležitosti včetně volného přístupu na trh EU, pružných pravidel pro získávání vstupů, dialogu a spolupráce v oblasti zemědělství a plánů provádění EPA. Pro nejméně rozvinuté země bez EPA je poskytován volný přístup na trh prostřednictvím režimu „Vše kromě zbraní“. EU bude také nadále podporovat rozvoj kapacity Afriky dodržovat normy týkající se bezpečnosti a kvality, mimo jiné pro sanitární a fytosanitární otázky,
- zvýšení udržitelné produktivity afrického odvětví rybolovu případným rozšířením sítě dohod o partnerství v oblasti udržitelného rybolovu mezi EU a africkými zeměmi a zlepšení kapacity afrických partnerů v udržitelném řízení rybolovu a boji proti

⁴³ Mikropodniky a malé a střední podniky.

⁴⁴ Transformace afrického zemědělství je zakotvena v Souhrnném programu rozvoje zemědělství v Africe (CAADP). Dalším impulsem k provádění CAADP je prohlášení z Malaba o rychlejším zemědělském růstu a transformaci pro dosažení sdílené prosperity a lepších životních podmínek, které navrhuje směřování afrického zemědělství pro příští desetiletí.

⁴⁵ Pro období 2014–2020 předpokládá EU více než 4,2 miliardy EUR na podporu opatření týkajících se zajišťování potravin a výživy a udržitelného zemědělství a rybolovu v Africe.

nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému (NNN) rybolovu prostřednictvím spolupráce a dialogu podle nařízení EU o rybolovu NNN⁴⁶,

- podpory provádění opatření v africkém zemědělství proti změně klimatu stanoveného ve vnitrostátně stanovených příspěvcích afrických zemí,
- podpory účinného začleňování otázek adaptace na změnu klimatu, zachování a obnovy biologické rozmanitosti a snižování rizika katastrof do afrických zemědělských politik, včetně prostřednictvím obnovy ekosystémů a řešení založených na přírodních procesech;

ii) posilování dovedností, inovací a společného výzkumu pomocí:

- posílení mobilizace evropských a afrických odborných znalostí ve výzkumu a inovacích, zejména posilováním provádění plánu EU a Afriky pro zajišťování potravin, výživy a udržitelného zemědělství (FNSSA)⁴⁷, dále prováděním budoucího Partnerství pro výzkum a inovace v oblasti Středomoří (PRIMA) a realizací společného výzkumu Atlantského oceánu,
- posilování odborné přípravy a vzdělávání v zemědělství a v zemědělsko-potravinářských podnikatelských činnostech v návaznosti na předchozí a současnou podporu organizací zemědělců,
- navýšení podpory pro přístup k finančním prostředkům, přístup ke konektivě pro drobné zemědělce a používání digitálních služeb elektronického zemědělství za účelem zvýšení produktivity a příjmů.

Stěžejní iniciativy

- **Podnítit rozvoj hodnotového řetězce usnadněním odpovědných investic do udržitelného zemědělského podnikání a modrého hospodářství** pomocí škály nástrojů včetně AgriFI a navrhovaného evropského plánu vnějších investic.
- **Vytvářet investice EU a africké investice na podporu výzkumu a inovací** v zemědělství prostřednictvím výzkumného a inovačního partnerství EU-Afrika pro FNSSA a zvýšit využívání nových technologií místními společenstvími ke zvýšení příjmů v zemědělství a zlepšení výživy.
- **Případné rozšíření sítě dohod o partnerství v oblasti udržitelného rybolovu mezi EU a africkými zeměmi**

⁴⁶ [Nařízení \(ES\) č. 1005/2008 – systém Unie pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu.](#)

⁴⁷ [Roadmap towards a jointly funded EU-Africa Research & Innovation Partnership on Food and Nutrition Security and Sustainable Agriculture \(Plán společně financovaného partnerství EU-Afrika pro výzkum a inovace v oblasti zajišťování potravin, výživy a udržitelného zemědělství\).](#) Addis Abeba, 4.–5. dubna 2016.

D. Podpora znalostí a dovedností

Ačkoli se účast na vzdělávání ve většině afrických zemí v posledních desetiletích výrazně zvýšila, více než 20 % afrických dětí, zejména dívek, stále ještě nedokončí primární vzdělávání; asi 50 % nemá přístup k sekundárnímu vzdělání a pouze 7 % navštěvuje terciární vzdělávání. Současné úrovně primárního učení, které je pro mladé lidi nezbytné, aby mohli pokračovat v odborném vzdělání a přípravě a ve vysokoškolském vzdělávání, jsou stále velmi nízké. Mnoho mladých lidí, kteří zvládnou dokončit primární a sekundární vzdělání, odchází bez znalostí a dovedností, které potřebují pro další učení a pro aktivní, odpovědný a produktivní občanský život.

Existuje nesoulad mezi dovednostmi, které mladí lidé získávají prostřednictvím odborného vzdělání a přípravy (VET) a vysokoškolského vzdělání, a dovednostmi, které potřebují pro svůj pracovní život. Systémy vzdělávání a odborného vzdělávání a přípravy musí více odpovídat potřebám trhu práce, být úzce spjaté se sociálním a průmyslovým rozvojem, musí být inovativnější a kvalitnější. Jelikož mnoho mladých lidí pracuje v neformálním sektoru nebo si musí vytvořit své vlastní možnosti obživy, je nezbytné, aby měli přístup k vzdělávání v oblasti podnikání a k přípravě a službám na podporu podnikání, aby byli schopni začlenit se do oficiálního sektoru.

Lepší propojení vzdělávání, inovací a výzkumu zvýší příspěvek vzdělávání k pracovním místům a udržitelnému rozvoji, zejména v oblasti distančního a otevřeného učení.

Africká vize

V programu *Agenda 2063* usiluje Afrika o to, aby „*urychlila revoluci ve vzdělávání a dovednostech a aktivně podporovala vědu, techniku, výzkum a inovace, budovala znalosti, lidský kapitál, schopnosti a dovednosti potřebné k podněcování inovací*“.

Opatření EU

EU je dlouhodobým partnerem Afriky v oblasti vzdělávání, od předškolního a primárního vzdělávání až po to vysokoškolské, včetně odborného vzdělávání a přípravy a učení v oblasti podnikání⁴⁸, ale také ve výzkumu a inovacích.

EU podporuje rovné příležitosti, snížení nerovností a zvýšenou zaměstnatelnost spolu se sociální soudržností, spravedlností, rozmanitostí, začleňováním a odstranění nerovností mezi ženami a muži.

EU navrhuje posílit partnerství zvýšením úsilí o:

i) podporu kvality vzdělávání na všech úrovních pomocí:

- zvýšení společného úsilí o usnadnění přístupu k primárnímu a sekundárnímu vzdělávání a jeho dokončení všem dětem, zvláště dívkám, prostřednictvím dvoustranných programů a Globálního partnerství pro vzdělávání,

⁴⁸ V současném programovém období (2014–2020) EU podporuje dvoustranné programy vzdělávání a odborného vzdělávání a přípravy v Africe částkou přibližně 1,34 miliardy EUR. Ve stejném období EU podporuje vzdělávání také prostřednictvím celosvětových iniciativ, jako je Globální partnerství pro vzdělávání (GPE), příspěvkem ve výši 375 milionů EUR.

- řešení genderových otázek a otázek souvisejících se vzděláváním, včetně násilí na základě pohlaví, v rámci iniciativy EU pro rovnost žen a mužů,
- další motivace afrických zemí k účasti na programu Erasmus+, zvýšení mobility pracovníků a studentů a akademické spolupráce, čímž se zlepší dovednosti studentů a kvalita a význam vzdělávání,
- další podpory regionální mobility a zvýšení podpory harmonizace vysokoškolského vzdělávání prostřednictvím přeshraničních programů, uznávání kvalifikací, zlepšeného zajišťování kvality, inovací a zlepšeného projektu „Tuning“;

ii) rozšíření podpory odborného vzdělávání a přípravy a podnikání pomocí:

- spuštění nástroje EU pro odborné vzdělávání a přípravu, který poskytne vnitrostátním zúčastněným stranám vysokou úroveň odborných znalostí na podporu procesů přechodu na systémy odborného vzdělávání a přípravy více orientované na poptávku přizpůsobené potřebám a příležitostem na trhu práce,
- podpory mobility a budování kapacit ve vysokoškolském vzdělávání prostřednictvím programu Erasmus+ a přípravy pilotních projektů na rozšíření programů mobility Erasmus+ pro odborné vzdělávání a přípravu na Afriku,
- podpory projektů budování kapacit prosazujících aktivní účast žen a mladých lidí ve společnosti a na ekonomice, zejména prostřednictvím zlepšování neformálního učení a posilování synergií mezi systémy vzdělávání a trhem práce,
- podpory rozvoje digitálních dovedností a gramotnosti a využívání digitálních technologií a služeb v poskytování progresivního vzdělávání vysoké kvality podporujícího začlenění. To také znamená podporu schopnosti a dovednost podnikatelů, včetně žen, používat digitální technologii k budování podniků;

iii) prohloubení spolupráce EU a Afriky v oblasti výzkumu pomocí:

- posilování spolupráce mezi výzkumnými pracovníky a inovátory z Afriky a Evropy, mimo jiné rozšířením příležitostí profesionálního rozvoje výzkumných pracovníků pomocí akcí „Marie Curie-Sklodowska“ a jiných druhů projektů programu Horizont 2020,
- podpory budování kapacit výzkumu v Africe prostřednictvím programů, jako jsou výzkumné granty Africké unie,
- podpory otevřeného digitálního prostředí pro výzkum pro univerzity a výzkumné organizace v Africe.

Stěžejní iniciativy

- **Spuštění nástroje africké mládeže (African Youth facility) rozšiřujícího působnost programu Erasmus+ prostřednictvím 3 samostatných iniciativ:**

A. programu „posílení postavení mládeže“ s cílem rozvíjet kapacity mládežnických organizací a podporovat mobilitu mezi mladými lidmi a mladými podnikateli v Africe a Evropě;

B. pilotního projektu mobility v oblasti odborného vzdělávání a přípravy;

C. posílení africké pobočky asociace studentů a absolventů programu Erasmus+.

- **Zřízení nástroje EU pro odborné vzdělávání a přípravu** s cílem posílit orientaci odborného vzdělávání a přípravy na trh práce a prosazovat začlenění zranitelných skupin.